

Rola książki w kształtowaniu postaw wobec świata i ludzi

**Kochajcie książkę, ona ułatwi wam życie,
po przyjacielsku pomoże zorientować się w pstrej i burzliwej gmatwaninie
myśli, uczuć, zdarzeń,
ona nauczy was szanować człowieka i samych siebie,
ona uskrzydla rozum i serce uczuciem miłości do świata, do człowieka.**

Otoczająca nas rzeczywistość podlega ciągłym zmianom i przeobrażeniom. Rozwijają się w zawrotnym tempie technologie, przemianom ulega system wartości. Do dzieci dociera za dużo bodźców. To wszystko powoduje, że **uczniowie** mają coraz więcej trudności w szkole, często są nadpobudliwi, samotni i lękliwi. W związku z tym **stoi przed nami zadanie** - nauczyć dzieci samodzielności, podejmowania dobrych decyzji i rozwiązywania problemów.

Pomocna jest tu książka, która niesie ważne wartości w wychowaniu dzieci, wpływa na wszechstronny rozwój, poszerza wiedzę, pomaga w ukształtowaniu postaw, zachowań i odczuć dziecka, uczy komunikacji, pozwala zrozumieć siebie i świat. Książka wprowadza w lepszy nastrój, a także rozbudza i pogłębia zainteresowania.

Jeżeli **dziecko** nie pozna wartości książek i nie będzie miało **nawyku czytania**, będzie to strata nie do odrobienia. Nie należy jednak zmuszać dziecka do lektury, nie pomoże to polubić książki, lecz stanie się przykrym obowiązkiem. Należy zachęcać do czytania, poprzez pobieżne opowiedzenie o przygodach postaci z książki. Opowiadanie zbliża do lektury. Dzieci zaintrygowane treścią chętniej sięgną po nią.

Wspólne czytanie zachęca do rozmawiania z dzieckiem o książce, o jej bohaterach i ich losach. Rodzice, którzy sami chętnie czytają, wpływają pozytywnie na rozwój zainteresowań czytelniczych dzieci. Ma to duży wpływ na poziom wiedzy dziecka i zasób słownictwa.

Atrakcyjna lektura jest silnie przemawiająca i kształcąca, gdyż wiedza powiązana z osobistymi doświadczeniami łatwiej zapisuje się w pamięci i na dłużej w niej pozostaje. Dlatego też rola książki, o ile jest ona dla dziecka ciekawa i wywołuje wewnętrzne przeżycia, polega przede wszystkim na poszerzeniu dziecięcej wiedzy i wspomaganiu wielu istotnych sfer rozwoju.

Książka, czy ma za cel zabawianie, rozbawianie, czy wzruszenie – **zawsze jest źródłem doświadczeń, wiadomości dla dzieci.**

Na przykładzie życia bohaterów, lektura ukazuje błędne lub wzorowe współżycie dziecka z otoczeniem lub środowiskiem. Przeżywa ono losy książkowych bohaterów, utożsamia się z nimi, koryguje swoje postępowanie.

Pokazując różne postawy, lektura współdziała w wyrobieniu pozytywnych cech charakteru.

Uczy dostrzegać piękno ojczystego kraju, zapoznając z życiem mieszkańców, tradycją.

Książki przyrodnicze kształtują właściwy stosunek do świata przyrody.

Literatura pomaga rozstrzygać problemy dobra i zła, sprawiedliwości i podłości.

Poprzez kontakt z książką **dziecko poznaje własną psychikę**, własne przeżycia i potrzeby, co pomaga mu w zrozumieniu potrzeb innych ludzi.

Książka umożliwia dziecku poznawanie świata. Pomaga w kształtowaniu nowych wyobrażeń i pojęć, przekazuje wiedzę o świecie i ludziach. Dzięki książkom dzieci uczą się rozumieć znaczenie nazw, a przez to tworzyć bardziej ogólny obraz przedmiotów.

Czytanie na głos sprawia również, iż osłuchując się z tekstem przyswajają sobie zwroty i określenia.

Książka pełni również funkcję swoistego zwierciadła środowiska społecznego, otaczającego dziecko, **pokazującego** właściwie dla niego normy i postawy. Dziecko uczy się więc **powszechnie akceptowanych form zachowań**. Dzięki książce chłonie niezbędną wiedzę, bez której kiedyś nie mogłoby sprawnie funkcjonować w społeczeństwie.

Nieocenioną wartość w przybliżeniu dziecku kultury ojczystej i rozwijaniu poczucia tożsamości narodowej mają baśnie, legendy i podania ludowe. Książka udostępnia dorobek kulturowy i ukazuje bogactwo tradycji, odwołując się przy tym bardzo często do uniwersalnych wartości moralnych, cenionych od wieków. Oprócz bycia nośnikiem kultury rodzimej, książka jest również furtką do poznania wielu innych, fantastycznych kultur. Książki te wychodzą poza świat, w którym żyje dziecko, pokazują jak żyją jego rówieśnicy w innych krajach, ich wygląd, zachowanie, obyczaje. To **uczy dziecko** sympatii, tolerancji i szacunku dla odmienności kulturowych, otwiera go na świat pełen różności i przygotowuje do życia w nim.

Książka **pobudza kreatywność**, chęć do działania i tworzenia, co przekładać się będzie na świat rzeczywisty.

Stąd też wynika kolejne zadanie realizowane przez dziecięcą lekturę – rozwój zainteresowań i zamiłowań małego człowieka, które staną się wyznacznikami jego dorosłych aktywności, zarówno zawodowych jak i artystycznych, czy też hobbistycznych.

Reasumując, **literatura buduje zasoby osobiste**, ponieważ poszerza wiedzę, rozwija język, pamięć i wyobraźnię, uczy myślenia, pomaga poznawać inne sposoby działania, daje wzory zachowań, wsparcie w trudnych sytuacjach emocjonalnych, kompensuje wszelkie niedostatki, relaksuje, wyzwala dobry nastrój.